

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Senterpartiet, Rødt,
Sosialistisk Venstreparti og Bymiljølista sitt forslag til

HANDLINGSPLAN 2020-2023

og

BUDSJETT 2020

INNSTILLING

1. Med hjemmel i kommunelovens paragraf 14-3 og 14-4 vedtas Fredrikstad kommunes handlingsplan for perioden 2020-2023 og budsjett for 2020 med netto utgiftsrammer fordelt på de enkelte tjenesteområder slik det framkommer i oversikten for driftsbudsjettet på side 7 i partienes forslag.
2. Investeringsbudsjettet for 2020 med finansiering vedtas slik det framkommer i investeringsoversikten på side 18 og i vedlegg 1 i partienes forslag.
3. Merinntekter ved salg av bolig- og næringseiendommer i kommunal regi utover kostnadene til å opparbeide nye arealer avsettes til ubundet investeringsfond.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å selge boliger som ikke anses egnet for den kommunale boligporteføljen. Netto salgsinntekt disponeres til å finansiere nye boliger.
5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere inntekter fra forsikringsoppgjør og inntekter fra salg av utrangerte biler, maskiner og utstyr til å finansiere investeringer for anskaffelse av biler, maskiner og utstyr til samme formål.
6. Kommunale avgifter, egenbetaling og gebyrer fastsettes i samsvar med dokumentet «Egenbetalinger, gebyrer og betalingsbetingelser 2020», samt partienes forslag til justering.
7. Det godkjennes låneopptak på 884,8 millioner kroner for finansiering av investeringer i 2020. Rebudsjettering av investeringer fra 2019 vedtas i egen sak.
8. Investeringsstilskudd til Fredrikstad kirkelige fellesråd overføres netto (fratrasket merverdikompensasjon).
9. Det godkjennes låneopptak i Husbanken til videre utlån (startlån) med inntil 180,0 millioner kroner for 2020. Rebudsjettering fra 2019 vedtas i egen sak.
10. Trekkrettigheter i bank på 80,0 millioner kroner kan benyttes for å overholde økonomiske forpliktelser i løpet av året.
11. Det godkjennes en ramme for leasingavtaler for utskifting av biler og andre mindre behov på inntil 10,0 millioner kroner for 2020.
12. Det godkjennes en garantiramme på til sammen 15,0 millioner kroner til dekning av depositum og husleiegarantier ved NAV.
13. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjetterte kalkulatoriske renter og avdrag og budsjetterte finansposter der avvik i framdriften av prosjektet fører til forsinket låneopptak.
14. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta endringer i de økonomiske rammene mellom tjenesteområdene som følge av flytting av oppgaver og årsverk, samt å tilpasse disse endringene i hovedoversikter for drifts- og investeringsbudsjettet i henhold til de formelle forskriftene.
15. For selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam og feier skal eventuelle underskudd framføres til neste års selvkostberegning og dekkes over kommende års gebyrer.

16. Låneporteføljen til Fredrikstad kommune som framkommer i vedlegg 3 vedtas og legges til grunn for refinansieringer i 2020.
17. Kommunedirektøren gis fullmakt til å legge fram de obligatoriske budsjettskjemaene (vedlegg 4) for behandling med vedtak i første bystyremøte i 2020.
18. For eiendomsskatt gjelder:
 - 18.1 Det innkreves eiendomsskatt for 2020. I henhold til lov om eidegdomsskatt av 6. juni 1975, samt endringer i samme lov gjort av Stortinget den 1. januar 2018 skal takstene justeres med 10 prosent i henhold til eiendomsskattelovens §8A-4.
 - 18.2 Med de unntak som nevnt under i vedtakets pkt. 18.3, skal skatteøre i Fredrikstad kommune være 7,0 %o kfr. eiendomsskattelovens § 11.
 - 18.3 Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 12 litra a skal *skatteøre for bustaddelen i eidegdomar med sjølvstendig bustaddelar og fritidseiendommer* være 5,0 %o. Det gis et bunnfradrag på 50 000 kroner per selvstendig boenhet i boliger, samt et bunnfradrag på 50 000 kroner per fritidseiendom. I henhold til §8 A-2 vil *skattegrunnlaget for bustader og fritidsbustader* vert sett til verdet *multiplisert med 0,7*.
 - 18.4 Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 7 fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
 - litra a, Eidegdomar åt stiftingar og institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten.
 - litra b, Bygning som har historisk verde, som er fredet gjennom fredningsvedtak jfr Lov om kulturminner.
 - 18.5 Eiendommer med hjemmel i eiendomsskattelovens § 5 skal fritas for eiendomsskatt.
 - 18.6 Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 5, litra h, skal eiendommer som blir drevet som gårdsbruk og skogsbruk svare eiendomsskatt for våningshuset og kårboligen med garasje og uthus og passende tomt. Eiendomsskatten svares etter samme satser som for boligeiendommer.
 - 18.7 I henhold til §8 A-3 (2) «*Det skal vere ei allmenn taksering i kommunen kvart tiande år*». Dette medfører at alle eiendommer i Fredrikstad omtakseres med virkning fra 1. januar 2021.
19. Bystyret ber kommunedirektøren om å innarbeide partienes strategier og tiltak på det enkelte seksjonsområde og gis fullmakt til eventuelt å flytte oppgaver som er plassert feil.
20. Verbalforslagene innarbeides som vedtakspunkter i bystyrets endelige behandling.

Innledning

I dette dokumentet presenterer partiene Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Senterpartiet, Rødt, Sosialistisk Venstreparti og Bymiljølista felles forslag til Budsjett 2020 og revidert handlingsplan 2020-2023. Forslaget fremmes av Ap, MDG, Sp og Rødt i formannskapet.

Budsjettforslaget er lagt fram av rådmannen. Innen budsjettet blir vedtatt har Fredrikstad kommune gått bort fra tittelen rådmann og tatt i bruk den kjønnsnøytrale tittelen kommunedirektør. Partiene har derfor valgt å ta tittelen i bruk gjennomgående i dette dokumentet.

Partiene har lagt kommunedirektøren sitt forslag til grunn for arbeidet, slik at politiske prioriteringer er synliggjort som endringer fra kommunedirektørens dokument.

Verdivalg

Samarbeidspartiernes visjon er å skape et samfunn med like muligheter for alle og som tar klimaendringene på alvor. Vi ønsker en utvikling som er i tråd med naturens tålegrense, og at miljø skal få et høyere fokus i all planlegging.

Våre verdier er fundert på at alle er like mye verdt og skal ha samme muligheter, uavhengig av sosial og etnisk bakgrunn, alder, kjønn, funksjonsevne og seksuell legning.

Fredrikstad – *Den lille verdensbyen* – skal være en tolerant og mangfoldig kommune som har en åpen port mot verden og som engasjerer seg utenfor eget lokalsamfunn. Vi tar sterk avstand fra all form for rasisme, hat og diskriminering.

Tre utfordringer vi må forholde oss til på alle nivåer er:

- *De store og økende forskjellene mellom fattige og rike. Dette henger nøye sammen med likestilling mellom kjønn, og fordeling av makt og innflytelse.*
- *Klimaendringene og redusert naturmangfold som krever umiddelbare og kraftfulle tiltak.*
- *Den moderne folkevandringen, med flukt fra krig, undertrykkelse, fattigdom og miljøkatastrofer, og utfordringer med integrering.*

En av fredrikstadsamfunnets hovedutfordringer er at antallet arbeidsplasser ikke vokser i takt med befolkningsveksten. Ett av våre hovedmål er arbeid til alle, og derigjennom øke takten på grønn konkurransekraft. Kommunene i Nedre Glomma-regionen må samarbeide om å skape flere arbeidsplasser i regionen og i Viken fylke.

Vi sier klart nei til all form for konkurranseutsetting av de grunnleggende velferdstjenestene som skole, barnevern og eldreomsorg, og vi sier ja til å bygge ut velferden. Dette vil vi gjøre gjennom å bedre skolen, omsorgen og kulturtilbudet fremfor å kutte i skatten.

Nærings- og arbeidslivet har krav på forutsigbare kommunale rammebetingelser, rask og effektiv tilrettelegging og service med høy kvalitet. Ansatte har krav på gode arbeidsvilkår og trygge arbeidsplasser.

Å satse på folkehelse er en av de mest grunnleggende investeringene vi kan gjøre for at flere av oss skal få et bedre liv. Derfor mener vi at folkehelse skal være gjennomgående i all vår politikk.

Samarbeidspartiene vil være garantister for å videreføre og videreutvikle en offensiv næringspolitikk. Vi er en attraktiv kommune å bosette seg i, men det skapes ikke nok arbeidsplasser.

Vi har som grunnholdning at vi skal legge til rette for vekst, utvikling og flere arbeidsplasser ved å sikre stabile rammebetingelser. Fredrikstad har, som andre industribyer, behov for kontinuerlig omstilling. Næringslivet vårt har et godt grunnlag for å gå front for nye, framtidsrettede og miljøvennlige løsninger. Vi vil støtte dem som har ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser, og som er pådrivere for miljøvennlige løsninger. Forutsigbarhet i samferdselsprosjekter og arealplaner er viktig for næringsutvikling.

Trepartssamarbeidet er bærebjelken i arbeidslivet og forutsetningen for utviklingen av gode tjenester og arbeidsplasser. Dette krever bred medvirkning, involvering og tillit til de ansatte.

For samarbeidspartiene er likestilling en sentral del av frihetskampen. Selv om vi har kommet langt, er vi ikke i mål. Vi må arbeide videre med økt likestilling og kulturendring. Målet må være at Fredrikstad kommune skal være den mest likestilte kommunen i landet, der alle har de samme mulighetene. Fredrikstad kommune skal være en foregangskommune for universell utforming.

Samarbeidspartiene ønsker å trekke fram fem hovedmål:

- Tilrettelegge for vekst i antallet bærekraftige arbeidsplasser, samt et seriøst og anstendig arbeidsliv
- Et fremtidsrettet og klimavennlig Fredrikstad (kutte 30% klimagassutslipp i løpet av perioden)
- Bygge sterke lag rundt det enkelte barn
- En eldreomsorg som fremmer livskvalitet, og hvor eldre er sjef i eget liv
- At vår kommune har levende, rause og inkluderende lokalsamfunn

Økonomi

Hvis vi skal nå målene vi setter oss er det helt avgjørende at vi fortsatt har orden i kommuneøkonomien. Vår samarbeidsavtale er ambisiøs på vegne av oss selv, men ikke minst på vegne av fredrikstadsamfunnet. Evnen til å gjennomføre målene våre er avhengig av at kommunens økonomi går i balanse og at vi har trygg økonomisk styring.

Som kommunedirektøren peker på, gir overføringene fra staten over statsbudsjettet store utfordringer for både drift og investeringer. Vi støtter i hovedsak kommunedirektørens forslag til tiltak. Sittende regjering underfinansierer nå sektoren. For Fredrikstad kommune innebærer det smertefulle kostnadskutt som kan gå ut over kvaliteten i tjenesten. Målet er likevel å gjennomføre omstilling som i minst mulig grad svekker velferdstilbudet. Partiene forholder seg til de rammene vi har, men registrerer at opposisjonspartiene på Stortinget foreslår å styrke kommuneøkonomien. Det er ikke mulig å forskuttere regjeringsskifte om to år, men dersom det skulle skje vil trolig kommunene gis et økonomisk løft.

Det ligger offensive omstillings- og effektiviseringstiltak inne i kommunedirektørens forslag, som flertallspartiene i all hovedsak stiller seg bak. Rammene til helse- og velferdsseksjonen, samt utdanning og oppvekst er styrket for å gi organisasjonen bedre tid til å lykkes med omstillingen. Noe av effektiviseringsbehovet er løftet ut og lagt på egen linje.

Det forventes at kommunedirektøren har fullt fokus på gevinstrealisering, og at alle ledere og arbeidsfelleskap gis nødvendig støtte og verktøy til å lykkes med et svært krevende omstillingsarbeid. Partiene mener at det er viktig at prosessene rammes inn av partssamarbeid hvor de ansatte og deres organisasjoner involveres grundig. Administrasjonsutvalget gis et spesialansvar for å følge omstillingsprosessen på vegne av bystyret.

Budsjettforslaget følger opp kommunedirektørens forslag til nivå på eiendomsskatt og foreslått

taksering. Det er dessverre ikke mulig å unngå ny taksering og den merutgiften det medfører for kommunekassa og dermed innbyggerne i Fredrikstad. Den totale inntekten fra eiendomsskatt økes ikke utover lønns- og prisvekst i dette budsjettforslaget.

Vi følger gjeldsutviklingen tett og ber kommunedirektøren gå videre med prosessen med å budsjettere med lavere sikkerhetsmarginer enn sikre anslag (P85) innebærer i dag. Vi deler bekymringen for om det binder opp unødig stort handlingsrom på driften.

Hovedprioriteringer i budsjettet

Det er en forutsetning å ha orden i økonomien for at kommunen skal kunne levere velferdstjenester til innbyggerne. Skal vi nå målene våre, må vi bruke de store pengene på de store oppgavene.

Utdanning og oppvekst er den seksjonen vi styrker mest i budsjettet. Vi legger vekt på en sosial profil med fokus på tidlig innsats. Partiene har som mål å opprettholde høy voksentetthet, det er viktig at hver enkelt elev blir sett og hørt. Dette viser vi i dokumentet ved å tilføre betydelige midler til å opprettholde årsverk.

Helse- og velferdsseksjonen styrkes noe for å kunne få bedre tid til nødvendig omstilling. Midler bør brukes for å understøtte strategier som demper presset på institusjonsplasser slik at det er mulig å oppnå bedre pasientflyt.

Klima og miljø er et hovedsatsningsområde for samarbeidspartiene. Med nytt klimabudsjett tar Fredrikstad kommune et viktig steg i retning av å nå ambisiøse klimamål, men partiene er ikke tilfreds med de tiltak som er finansiert i kommunedirektørens forslag. Partiene legger derfor inn en styrking av sykkelsatsingen og ber kommunedirektøren, ved neste rullering, om å komme tilbake med forslag til tiltak som gjør det mulig å gjennomføre 30 % kutt i klimagassutslippene i denne handlingsplanperioden. Det må også synliggjøres tiltak og virkemidler som må til for å kunne kutte 60 % innen 2030.

Partiene forsterker satsingen på ferge gratis ferge gjennom å sikre drift av nye strekninger og investering i to nye ferger. Det gir kutt i klimagassutslipp. Klimabudsjettet er styrket med 40 millioner kroner i investeringer og ca. 2,0 millioner kroner på drift.

Flere andre tjenesteområder styrkes også sammenlignet med kommunedirektørens budsjettforslag. Dette kommenteres nærmere lenger ned, under de forskjellige seksjonene.

Partiene har antydnet hva styrkingene til det enkelte utvalg kan benyttes til. Det er opp til det enkelte utvalg å foreta den endelige prioriteringen innenfor sin ramme.

Driftsrammer 2020 – 2023						
(nettorammer i mill kr)	Regnskap	Vedtatt bud	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Fra 2020 i 2020 kroner	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inntekter						
Skatt	-2 095,4	-2 090,4	-2 258,6	-2 258,6	-2 258,6	-2 258,6
Rammetilskudd	-2 095,7	-2 218,7	-2 295,7	-2 295,7	-2 295,7	-2 295,7
Realvekst frie inntekter	0,0			-36,4	-73,2	-115,1
Eiendomsskatt	-261,2	-265,0	-274,0	-272,0	-270,0	-268,0
Sum frie inntekter	-4 452,3	-4 574,1	-4 828,3	-4 862,7	-4 897,5	-4 937,4
Bundne utgifter						
Renteutgifter- lån vedtatt t.o.m. bud 2019	113,8	122,2	147,1	153,1	156,2	158,3
Renteinntekter	-15,3	-47,5	-62,0	-63,8	-66,0	-67,4
Avdrag - lån vedtatt t.o.m bud 2019	227,2	244,9	278,1	284,9	285,2	283,9
Kapitalutg. nye investeringer fra 2020		3,3	0,0	28,4	73,4	103,4
Kapitalutg. nye selvfinansierende inv.2020		2,4	0,0	22,7	41,4	58,2
Renter/avdrag - dekkes gj. bruker/stat ol.	-127,9	-145,5	-136,9	-158,0	-162,9	-169,7
Kompensasjonstilskudd - stat	-12,5	-15,1	-13,3	-12,2	-10,8	-9,7
Overføring fra FREVAR KF	-8,0	-14,0	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0
Utbytte	-2,4	-17,0	-21,0	-28,0	-30,0	-30,0
Sum netto kapitalkostnader	174,9	133,7	183,0	218,2	277,5	318,0
Diverse fellesutgifter	4,1	64,8	90,4	105,7	83,0	63,9
Effektiviseringsbehov	0,0	0,0	0,0	0,0	-10,0	-20,0
Til kirketjenester	42,6	43,6	45,4	45,4	45,4	45,4
Andre trossamfunn	7,6	6,2	6,1	6,1	6,4	6,4
Sum	54,3	114,6	142,0	157,3	124,8	95,7
Til disp. drift og investeringer	-4 223,1	-4 325,8	-4 503,3	-4 487,3	-4 495,2	-4 523,9
NETTO UTGIFTSRAMMER:						
Økonomi og organisasjonsutvikling	196,6	168,2	165,7	165,9	163,0	165,9
Innovasjon og styring		37,3	47,7	46,9	46,9	46,9
Kultur, miljø og byutvikling	171,3	159,0	175,8	176,8	176,8	182,0
Teknisk drift	413,9	399,5	411,8	410,3	406,1	405,1
Utdanning og oppvekst	1 620,5	1 662,2	1 743,7	1 739,4	1 754,2	1 747,6
Helse og velferd	1 813,5	1 887,6	1 952,5	1 958,6	1 929,6	1 928,0
Sum	4 215,7	4 313,7	4 497,2	4 498,0	4 476,6	4 475,5
Korr. interne finans.tran.						
Internt driftsresultat	-7,4	-11,9	-6,1	10,7	-18,6	-48,4
- Bruk/overføring - disposisjonsfond (netto)		19,4	7,6	-9,2	20,1	48,4
- Bruk av fond til omstilling		-5,0				
- Bruk av fond - Helse og velferd		-20,0				
- Disposisjonsfond Smart Fredrikstad fra 20 - 22		-2,5	-1,5	-1,5	-1,5	
- Egenkapital til investeringsbudsjett		20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Disp. netto internt driftsres.	-7,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Negative tall uttrykker i denne sammenheng inntekter/overskudd						

Budsjettets inntektsside

Kommunedirektøren legger til grunn en realvekst på 0,7 % per år. Vi har oppjustert anslaget noe.

I handlingsplanperioden har partiene lagt følgende realvekst til grunn:

	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Kommunedirektøren	0,7	0,7	0,7
Flertallet	0,8	0,8	0,9

Det betyr at det legges opp til 10,0 millioner kroner mer i skatteinntekter enn i kommunedirektøren sitt forslag i 2020.

Kommunedirektøren har lagt til grunn et forsiktig anslag for renteinntektene så vi oppjusterer anslaget med 1,0 %. Det gir 11,0 millioner kroner i økte inntekter og dermed 11,0 millioner kroner i reduserte

netto kapitalkostnader. Det vises i den forbindelse til avsatt rentebufferfond på drøye 21,0 millioner kroner som reduserer den økte risikoen.

Samlet handlingsrom inklusive bruk av bunnlinje er på 31,5 millioner kroner i 2020. Bunnlinje reduseres med 10,5 millioner kroner. Inklusiv omprioriteringer flyttes det på totalt 35,5 millioner kroner.

Budsjettets utgiftsside – rammejusteringer 2020-2023

Rammene til utvalgene/tjenesteområdene styrkes med til sammen **31,5 millioner kroner** i 2020:

<i>Oversikt nettorammer i mill. kr.</i>	Bud 2020	HP 2021	HP 2022	HP 2023
Økonomi og organisasjonsutvikling	-	-	-	-
Innovasjon og styring	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Kultur, miljø og byutvikling	4,0	4,0	4,0	4,0
Teknisk drift	3,0	3,0	3,0	3,0
Utdanning og oppvekst	18,0	13,0	13,0	15,0
Helse og velferd	10,0	0,0	15,0	10,0
Kirken	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum styrking	31,5	16,5	31,5	28,5

Kultur

Et mangfoldig tilbud innen kultur og idrett gjør samfunnet vårt rikere. Det er viktig å bidra til at barn og unge i Fredrikstad møter kultur og får medvirke på et tidlig stadium. Vi vil videreutvikle de kulturtilbudene vi har, og styrke den kulturelle grunnmuren i kommunen. Samtidig skal vi legge til rette for at profesjonelle fagmiljøer innen scenekunst, billedkunst, musikk og andre kunstformer har gode arbeidsforhold.

Idrett gir livskvalitet og kan gjøre at hver enkelt opplever mestring. Deltagelse i organisert idrett skaper felleskap gjennom gode opplevelser og verdifull fysisk aktivitet. Idrettsopplevelser er en viktig bidragsyter for bedre integrering, folkehelse, sosial utjevning og likestilling.

Uten de frivillige organisasjonene ville mange oppgaver vært uløste, og byens sosiale og kulturelle liv ville vært fattigere. Vi vil derfor styrke det frivillige arbeidet.

Kultur skaper samhold, og gjennom kulturen kan man få perspektiver til å se samfunnet på en måte som fremmer empati og forståelse, noe som til syvende og sist styrker demokratiet vårt.

Strategier:

- stimulere frivillig arbeid og kommunalt samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner
- opprettholde og styrke lokalsamfunnsutvalgene
- sørge for at idrettsanlegg skal være tilgjengelige for alle
- videreføre gratis utlån av lokaler, baner og haller til barn og ungdom under 19 år
- fortsette gratis utlån av sports- og fritidsutstyr i samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner
- fortsatt sørge for at fritidsklubbene er gratis, og videreutvikle dem som viktige rusfrie møteplasser
- arbeide for å opprette bygalleri/kunsthall
- støtte opp om ordninger for atelierfelleskap
- arbeide for å bli en friby for kunstnere
- gi kinoen rammebetingelser til fortsatt å være landets beste kino, inkludert vertskapsrollen for Fredrikstad Animasjonsfestival og Nordic Docs, og opprettholdelse av bredde i filmtilbudet
- sørge for at biblioteket skal være en gratis møteplass for alle, der man har tilgang på kompetanse og informasjon
- være tilrettelegger for festivaler og arrangement som styrker Fredrikstads identitet
- fortsette arbeidet med å videreutvikle/bevare Kongsten fort og Isegran som historiske kulturarenaer
- være positive til å etablere en regional kulturscene i Fredrikstad (Fylkeskulturscene)
- arbeide for å få et industrimuseum
- lage en plan for å ta vare på kulturminner, både til lands og til vanns i løpet av perioden
- samarbeide om et nasjonalparksenter
- legge til rette for bedre anleggsdekning i idretten
- realisere Arena Fredrikstad og Arena Østfold (Frederik II-hallen)
- øke antall fritidsklubber
- sikre bedre rammebetingelser for kulturlivet i Fredrikstad
- sørge for et godt skatetilbud i sentrum
- få flere meråpne bibliotek i løpet av perioden
- avklare løsning for framtidsbiblioteket i løpet av perioden
- utrede Aktivitetskort for barn og ungdom

- jobbe for en gratis åpen kulturskoledag i uken
- jobbe for å etablere el-sykkelibibliotek på bibliotekene
- etablere flere kunstgressbaner i henhold til kunstgressplanen
- legge til rette for fysisk aktivitet, trivsel og friluftsliv for alle grupper i samfunnet
- etablere et frivillighus som skal stå til rådighet for alle innbyggere, frivillige lag og foreninger

Miljø og klima

Samarbeidspartiene vil arbeide for en langsiktig og bærekraftig utvikling. Vi vil iverksette kraftfulle tiltak og håndheve de ulike miljøstandardene. Vi prioriterer overgang til fornybar energi slik at skadelige utslipp reduseres og naturressursene forvaltes godt. Vi vil ha en streng tilnærming til omdisponering av dyrket og dyrkbar mark. I den nylig vedtatte klimaplanen forplikter vi oss til å redusere klimagassutslippene med 60% innen 2030, og vi har som mål at Fredrikstad skal redusere klimagassutslippene med 30 % i løpet av denne valgperioden. Vi vil jobbe systematisk og iverksette tiltak slik at det biologiske mangfoldet økes. Arealplanen, Bypakke Nedre Glomma, plan for naturmangfold, klimaplanen og sykkelplanen blir derfor viktige styringsverktøy for å klare disse målsettingene. Gjennom en slik forutsigbar og tydelig kurs kan Fredrikstad øke sin næringsattraktivitet ved å ha en helhetlig grønn profil.

Strategier:

- kutte minst 30 % klimagassutslipp i inneværende periode
- være pådrivere for at fredrikstaddistriktet skal få et bedre busstilbud, for eksempel etablere shuttlebusser fra innfartsparkeringer i samarbeid med Bypakke Nedre Glomma
- etablere en pilot hvor det samarbeides med idretten for henting av barn og kjøring til fritidsaktiviteter i lav- eller nullutslippsbuss
- legge til rette for dobbeltspor og togstasjon lokalisert på Grønli
- jobbe for at bussbilletten skal gjelde i tre timer
- sikre nødvendig sykkelkompetanse og gjennomføre sykkelplanen
- arbeide for å styrke kunnskapen om naturmangfoldet i kommunen
- ikke omdisponere arealer med unikt biologisk mangfold
- verne 10 % av kommunal høgproduktiv skog. Forøvrig ønsker vi en aktiv forvaltning av kommunal skog gjennom hogst, ungskogpleie og nyplanting
- etablere tiltak for å øke det biologiske mangfoldet, blant annet ved å grave opp dammer, etablere flere blomsterenger, utsette kantslått av kommunale veier og ha god forvaltning av kommunens bekker
- ferdigstille tiltakene rundt Øra naturreservat og se på videre utviklingspotensial
- støtte opp om arbeidet med å restaurere bekker, blant annet Slevikbekken, Bjørnevågbekken og Enhusbekken
- opprettholde markagrensa, ta vare på strandsonen og øvrige friluftsområder
- håndheve allemannsretten og derigjennom sikre fri ferdsel
- sørge for at den nordre delen av Gudebergjordet tilbakeføres til LNF-område. Resterende del blir værende slik det er regulert i dag som en mulig reserve til helt spesielle byutviklingsprosjekter av regional betydning
- i forbindelse med sluttbehandling av arealplanen; sørge for at det foretas en kritisk gjennomgang av områder med dyrket og dyrkbar mark som kan tilbakeføres til LNF-områder
- systematisere og støtte opp om arbeidet med strandrydding og fjerning av «spøkelsesteiner» og annet fiskeredskap, med målsetting om å rydde Fredrikstad kommunes marine områder
- fase ut gummigranulat som fyll i kunstgressbaner raskest mulig. Sette inn strakstiltak mot spredning av granulat på eksisterende baner, og ettergå rutiner
- prøve ut fotballbaner med forskjellige typer miljøvennlig gress ved rullering av kunstgressplanen
- arbeide for økt kapasitet på fornybar energi gjennom blant annet å øke produksjonen av biogass og benytte solceller i større grad
- arbeide for å etablere landstrøm i Borg Havn

- arbeide for endring av det internasjonale regelverket, slik at alle skip må tilrettelegges for tilkobling av landstrøm, og bidra til omstilling for en bærekraftig skipsfart

By – og samfunnsutvikling

Fredrikstad vokser og forandrer seg i høyt tempo. For at byen skal bli et enda bedre sted å bo må vi styre byutviklingen. Arealplanen må ha en sosial profil, der tjenestetilbudet, parker, bomiljø og miljø er ivaretatt. Det er viktig med en trygg by og levende lokalsamfunn. Alle skal ha en trygg og funksjonell bolig som tilfredsstillende kravene til et godt bomiljø. Dette er en forutsetning for et godt liv. Byen skal bygges og utvikles på innbyggernes premisser.

Strategier:

- ta et tydelig samfunnsansvarlig grep om store byutviklingsprosjekter. Aktivt bruke planbestemmelser for å styre by- og samfunnsutviklingen
- sørge for at miljø, kultur, demografi og estetikk skal veie tungt i utviklingen av byen vår, med mangfoldig uttrykk og variasjon
- sørge for at kommunen setter av tilstrekkelig med arealer til fellesskapets interesser, herunder arealer til skole, barnehage, idrett og andre offentlige behov i arealplanen
- jobbe for helsefremmende boområder med god bokvalitet
- arbeide for å få på plass en boligpolitikk med sosial profil gjennom variert boligmasse
- arbeidet med klimatilpasning skal ha høy prioritet
- legge til rette for etablering av flere studentboliger
- sørge for at vi blir blant landets beste og mest effektive på byggesaksbehandling ved å oppnå en behandlingstid på under 100 dager på plansaker
- sørge for at det settes av nok arealer til næringsvirksomhet, samt videreutvikle eksisterende næringsområder med høyt fokus på transformasjon og arealøkonomisering
- lage en ny næringsplan med et bredt spekter av virkemidler, som næringsvert, næringsfond, Smart Fredrikstad-satsing, sentrumsleder og næringsavdeling i kommunen
- bidra til at sirkulærøkonomi danner grunnlag for ny virksomhet
- synliggjøre og hedre historisk sterke kvinner fra Fredrikstad gjennom infoskilter, navn på gater, plasser og lignende
- være en støttespiller i arbeidet med å etablere et nytt og spennende museumstilbud – Polar Bear i Tøyhuset i Gamlebyen.

Økonomi

Rammen styrkes med **4,0 millioner kroner** i 2020. For 2020 anbefaler bystyret kultur- og miljøutvalget å bruke styrkingen som følger:

- Biologisk mangfold fokus på etablering av dammer - 0,4 millioner kroner
- Tilskudd til Fredrikstad museum styrkes - 0,4 millioner kroner
- Budsjettposten til kjøp av vertskapstjenester styrkes - inntil 1,0 millioner kroner
- Driftsmidler til lokalsamfunnene styrkes - 0,4 millioner kroner
- Sykkelkompetanse - drift styrkes jf. Klimabudsjettet - 1,0 millioner kroner
- Styrking av fritidsklubbtilbud (Rolvøy/Onsøy) - 0,5 millioner kroner
- Styrking av posten til søkbare frie kunst- og kulturmidler - 0,3 millioner kroner

Teknisk drift

Partiene støtter seg i hovedsak til de vurderingene kommunedirektøren har gjort innenfor seksjonen, med noen forbedringsforslag.

Strategier:

- sørge for at kommunale boliger ikke skal bli stående tomme
- tilrettelegge for tilstrekkelig med kommunale boliger av god kvalitet
- sikre tilstrekkelig HC-parkering i sentrum og i Gamlebyen
- prøve ut «bilfrie» sentrumssoner og økt bruk av enveiskjøring/«Shared Spaces» og vurdere bilfritt Gamlebyen
- jobbe med å gjøre sentrum tilgjengelig for alle
- bevare grønne lunger, og jobbe for fortsatt «levende torg»
- videreføre og utvikle tilbudet om gratis ferge
- videreføre dagens restriktive parkeringspolitikk som stimulerer til et levende bysentrum
- videreutvikle byen og omland med grønne lunger, løkker og blomsterenger, samt øke grønne sentrumsarealer med høyt biologisk mangfold
- tilgjengeliggjøre bynære naturområder
- jobbe for åpning av Veumbekken, både for håndtering av overvann og byutvikling
- sørge for at kommunale bygninger skal vurderes bygget i massivtre
- Tillitsreform/jakt på tidstyver gjennomføres i seksjonen.

Økonomi

Rammen styrkes med **3,0 millioner kroner** i 2020 og videreføres i perioden. For 2020 anbefaler bystyret Teknisk utvalg å bruke styrkingen som følger:

- Driftsmidler fergetilbud Ålekilen – Værste – Sentrum - 2,7 millioner kroner
- Parkbenker og søppelkasser prioriteres. Privat næringsliv og organisasjoner inviteres til å bidra til flere parkbenker.

Teknisk drift bes om å prioritere driftsmidler til sykkelkompetanse innenfor vedtatt ramme.

Utdanning og oppvekst

Vi ønsker en god fellesskole hvor alle skal kunne utvikle evnene sine på en best mulig måte, uavhengig av foresattes ressurser. Fellesskolen er navet i lokalsamfunnet. Den virker sosialt utjavnende, og gjør at vi kan løfte alle barn gjennom en felles referanseramme. Den samlede oppvekstpolitikken, med tidlig innsats rettet mot familier og barn, vil være avgjørende for å oppnå vårt mål om like muligheter til alle.

Strategier:

- gi alle barn tilgang på skolehage, og benytte uteskole i større grad blant annet ved å bruke naturen som undervisningsarena
- sikre at barn med innvandrerbakgrunn behersker norsk før skolestart blant annet gjennom å arbeide aktivt for tidlig start i barnehagen
- opprettholde høy voksentetthet i skoler og barnehager
- få inn flere yrkesgrupper i barnehagen og skolen
- sørge for at barnehagen og skolen skal jobbe aktivt med mobbeproblematikk
- fortsatt ha fokus på videreutdanning og kompetanseheving i skole og barnehage
- jobbe målrettet for å redusere bruk av ufaglærte i skole og barnehage
- styrke skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole og etablere et e-helsetilbud for skoleelever
- tilby barn med spesielle behov gratis SFO-ordning utover 4. klasse
- ikke øke SFO-prisen utover lønns- og prisvekst
- tilby leksehjelp som fast ordning ved alle skoler
- sørge for at rådgivningstjenesten i ungdomsskolen skal styrkes, særlig med tanke på yrkesfagene
- bidra til økt satsing på Ungt Entreprenørskap i skolen
- opprette eget barneteam etter modell fra Ungdomsteamet og forbedre tilbudet innen psykisk helse og rusmestring
- sørge for at det settes av nok arealer til skoler, barnehager og idrettsformål
- sørge for at fredrikstadskolen skal bli mer leksebevisst, og innføre forsøk med leksefri skole i grunnskolen
- si nei til etablering av flere private grunnskoler i Fredrikstad
- jobbe for at skole som nærmiljøarena skal realiseres ved fredrikstadskolene
- sikre bedre overganger mellom grunnskole og videregående for å få flere til å fullføre videregående opplæring
- sørge for at barn og unge i Fredrikstad kommune skal få god svømmeundervisning
- sørge for at Ungdomsteamet styrkes med stillingsressurser i løpet av perioden og gis gode betingelser for et svært viktig forebyggende arbeid
- jobbe for at alle skoler og barnehager skal bli helsefremmende

Økonomi

Rammen til oppvekstutvalget styrkes med **18,0 millioner kroner** i 2020. For 2020 anbefaler bystyret oppvekstutvalget å bruke styrkingen som følger:

- Åpne barnehager opprettholdes - 2,0 millioner kroner
- Språkgruppe opprettholdes - 1,0 millioner kroner
- Årsverksreduksjoner i skolen, inkl. FRIS, forsøkes unngås - 14,7 millioner kroner
- Oppstart skolehager - 0,3 millioner kroner.

Partiene ber utvalget opprettholde styrkingen av levekårutsatte soner med hensyn til årsverk.

Helse og velferd

Helse er viktig for alle. Vårt mål med helse- og velferdstjenestene er at alle skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Tilbudet skal være preget av god kvalitet og ha tilstrekkelig omfang. Vi ønsker en kommune hvor det er bedre balanse mellom forebygging og behandling. Brukernes behov må stå i sentrum for planlegging, organisering og oppbygging av tjenestene. Vi skal bygge nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Omsorg er ikke bare eldreomsorg, men spenner over et bredt spekter av tjenester som ytes til alle aldersgrupper med ulike behov. Trygge og gode ansatte som gis tillit er en forutsetning for å kunne gi gode tjenester til innbyggerne.

Strategier:

- sørge for at kommunen skal styrke samarbeidet med frivillige og ideelle organisasjoner og intresseorganisasjoner for å gjøre det lettere å drive frivillig arbeid, slik at de frivillige organisasjonene utfyller det offentlige tilbudet til befolkningen. Dette kan gjøres ved samordning gjennom en frivillighetskoordinator
- ha et aktivt samarbeid med pårørende i alle tjenester, anerkjenne deres innsats og sørge for at pårørende får støtte og avlastning. Familioperspektivet er viktig, og barn som er pårørende skal fanges opp og bli tilbudt oppfølging for å forebygge helseskade
- sørge for at Fredrikstad kommune skal satse på og ta i bruk velferdsteknologi for at dem som mottar helse- og velferdstjenester skal kunne leve gode liv i egne hjem
- forbedre tilbudet innen psykisk helse og rusmestring, med særlig vekt på barn og unges psykiske helse, samt en styrking av ettervernet. Det skal innføres individuell plan i ettervernet. Vi vil jobbe for å opprette et akuttilbud i perioden
- sørge for at normen i helse- og velferdsseksjonen i Fredrikstad skal være hele stillinger, for å sikre god kvalitet på tjenestene
- styrke kompetansen hos de ansatte i helse- og velferdsseksjonen. Det er viktig å ha relevant og oppdatert kompetanse om kjønn, helse og seksualitetsmangfold
- sørge for at Fredrikstad kommune må satse mer på hjemmesykepleien, hverdagsrehabilitering og praktisk bistand
- gjennomføre plan for heldøgns omsorg
- utrede mulighetene for ulike tiltak som gjør det lettere for flere å komme inn på boligmarkedet, som for eksempel gjennom «leie til eie»
- ta imot antallet flyktninger forespurt av statlige myndigheter
- sørge for at det utarbeides nye tiltak mot vold i nære relasjoner, og at arbeidet evalueres i et samarbeid mellom ulike faggrupper
- satse på økt kompetanse slik at kvaliteten på omsorgen ved livets slutt blir forsterket
- ha en sosial profil på egenandeler
- ha utvidet åpningstid for aktivitets- og dagsenter, «Inn på tunet» som forebyggende tiltak for personer med bistandsbehov, og utvikle aktivitetstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne
- sørge for at rådene i Fredrikstad kommune skal få opplæring i sin rolle, slik at de er bedre rustet til å være en aktiv part i saker som angår deres interessegrupper
- jobbe for at plan for livslange tjenester (tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne) blir realisert
- ha en behovs- og gevinstkartlegging med tanke på bruk av GPS (geolokalisering) i demensomsorgen
- ha en egen demensplan i Fredrikstad kommune
- sørge for at LHBTIQ-personer og deres behov, må inn som et eget fokusområde i utarbeidelse av planer om kvalitet og kompetanse innenfor omsorgen
- jobbe for at alle eldreboliger har tilgang på restaurant/kafé

- se på muligheten for å øke grunnbemanningen i deler av helse- og velferdssektoren
- ha som mål om at innen utgangen av perioden skal barnetrygden ikke lenger regnes som inntekt
- jobbe for bedre integrering med hovedvekt på kvinner og sosial kontroll
- evaluere tiltaksplan for vold i nære relasjoner
- sørge for at Fredrikstad kommune hvert år skal arrangere en trygghetsuke/trygghetsdag mot vold i nære relasjoner
- jobbe for at flere mennesker med nedsatt funksjonsevne kommer i arbeid
- sørge for å ha Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) etter norsk standard
- kombinere norsk språkopplæring med arbeidstrening, for å sikre en raskere og bedre integrering

Den økonomiske situasjonen i helse og velferdsseksjonen er svært utfordrende. Kommunedirektøren bes intensivere arbeidet med å hente ut gevinster fra vedtatte strategier som:

- Digitalisering og bruk av velferdsteknologi
- Fokus på tidlig innsats, hverdagsrehabilitering, friskliv og mestring
- Heltidssatsingen
- Ressursenheter
- Tillitsreform og jakten på tidstyvene
- Strukturelle endringer i deler av tjenesten
- Satsing på hjemmebaserte og ambulante tjenester

Økonomi

Rammen styrkes med **10,0 millioner kroner** i 2020 og videreføres i perioden. For 2020 anbefaler bystyret helse- og velferdsutvalget å bruke styrkingen som følger:

- Hjemmesykepleie - 8,3 millioner kroner
- Barnetrygd tas ut som beregningsgrunnlag for sosialhjelp i juli og desember – 1,5 millioner kroner
- +Huset – 0,15 millioner kroner

Økonomi og organisasjonsutvikling

Økonomi og organisasjonsutvikling er en av kommunedirektørens tre staber. I tillegg til viktige satsningsområder som er beskrevet i kommunedirektørens forslag, pekes det på viktige samfunnspolitiske og organisasjonspolitiske mål som partiene vil oppnå i perioden.

Strategier:

- sikre to lærlingplasser pr. 1000 innbyggere i Fredrikstad kommune, og ta imot lærlinger fra flere fagområder
- samarbeide med voksenopplæringsorganisasjoner som f.eks. AOF for å utdanne ansatte med lav formell kompetanse, slik at de for eksempel kan ta fagbrev
- utarbeide likestillingsplan for kommunen
- ha en prøveordning for hovedutvalgsmøter på dagtid
- sikre lik lønn mellom likeverdige grupper
- sikre likevekt mellom kvinner og menn i typiske kvinne-/mannsykker
- sikre gode rutiner for å unngå seksuell trakassering
- innføre forsøk med tillitsreformen i flere kommunale virksomheter
- videreføre og forsterke lokalt trepartssamarbeid og jobbe mot sosial dumping, motvirke konkurranseutsetting og privatisering. Høy organisasjonsgrad er viktig i denne sammenhengen
- sørge for at brukerombudet skal videreføres

Økonomi

Ingen endringer.

Innovasjon og styring

Innovasjon og styring er en ny og spennende seksjon som fortsatt er i startgropa. Partiene er enige i at seksjonen krever ressurser for å bidra til at hele organisasjonen lykkes med omstilling, men i den svært krevende økonomiske situasjonen kommunen nå befinner seg i, og med de felles prioriteringer partiene har nedfelt i samarbeidsavtalen, finner vi det ikke riktig å styrke seksjonen slik det nå er foreslått. Rammen er derfor nedjustert med 4,0 millioner kroner. Det vises også til den veksten Fredrikstad kommune har hatt i administrative kostnader de senere årene uten at det kan pekes på at tydelige gevinster er hentet inn i kommunens øvrige seksjoner.

Seksjonen har en viktig rolle i å profesjonalisere eierskapsforvaltning og styring i kommunen, men seksjonen har også en viktig rolle med å bidra til at kommunen tar samfunnsansvar. Det vises til tiltak og strategipunkter nedenfor.

Strategier:

- bruke kommunens innkjøpsmakt for å sette klare mål for rettferdig og etisk handel. Alt innkjøp skal ha fokus på klima og miljø
- fortsette som FairTrade-kommune
- legge til rette for rekommunalisering og egenregi
- beholde offentlig eierskap og kontroll i FREVAR
- sikre at normen i Fredrikstad kommune skal være heltid
- sørge for at kommunale bygninger skal vurderes bygget i massivtre

I kommunedirektørens forslag til budsjett og handlingsplan foreslås følgende hovedoppgave:

- Digitalisere alt som kan digitaliseres.

Kommunedirektøren bes om at punktet endres til:

- Digitalisere der det gir økonomiske effekter og tjenesteforbedringer.

Økonomi

Rammen reduseres med **4,0 millioner kroner**. Kommunedirektøren kan vurdere om rammereduksjonene skal fordeles annerledes mellom stabene. Eventuelle forslag til justeringer kan vurderes i revidert budsjett.

Fredrikstad kirkelige fellestråd

Kirkens driftsrammer økes med 0,5 millioner kroner. Fellestrådet prioriterer selv innenfor rammen.

Investeringsbudsjettet

De viktigste investeringsobjektene i vårt budsjettforslag er sammenfallende med det kommunedirektørens har fulgt opp fra bystyrets tidligere vedtak.

Investeringsrammen til kirken styrkes med 1,0 millioner kroner årlig i handlingsplanperioden.

Det legges inn investeringsmidler for å kunne bestille ytterligere en ny elektrisk drevet ferge i 2020 for å kunne forbedre fergetilbudet. I 2021 legges det også inn ny ferge.

I budsjettforslaget skriver kommunedirektøren:

«Halløsning på Trosvik skole

Bystyret har bedt rådmannen utrede et nytt alternativ for halløsning, som ivaretar skolens behov for kroppsøvinglokaler og idrettens behov for stor hallflate, og om mulig øvrige behov, innenfor en kostnadsramme på 111,9 millioner kroner.»

Trosvikhallen gjennomføres som en stor hall i tråd med signaler i budsjett 2019 og handlingsplan 2019-2022. Kommunedirektøren har ikke svart opp bystyrets bestilling.

Investeringsbudsjett med finansiering

Rammefinansierte investeringer

Tall i millioner kroner	2019	2020	2021	2022	2023
Felles investeringer	8,8	11,1	8,6	8,7	9,0
Kulturtjenester	11,5	127,5	286,8	327,1	156,1
Tekniske tjenester	144,4	228,5	174,8	89,6	90,3
Helse og velferd	18,5	157,5	341,6	-17,8	63,5
Oppvekst	194,3	105,8	229,2	340,0	231,0
Kirketjenester	15,0	13,0	13,0	7,0	13,0
Belønningsmidler	14,9	9,4	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalinnskudd KLP	15,6	16,7	17,9	19,1	20,4
Sum netto rammefinansierte investeringer	423,0	669,9	1 071,8	773,8	583,3
Bruk av investeringsfond	15,6	16,7	17,9	19,1	20,4
Bruk av disposisjonsfond	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring fra drift (tilbakebetaling lån inv.fond)	1,3	0,9	0,8	0,9	1,0
Tilskudd belønningsmidler	11,9	7,5	0,0	0,0	0,0
MVA-kompensasjon belønningsmidler	3,0	1,9	0,0	0,0	0,0
MVA-kompensasjon	91,2	110,7	189,3	180,8	102,9
Lånebehov rammefinansierte investeringer	289,0	531,8	863,8	573,0	459,0

Selvfinansierte investeringer (eksklusiv mva)

Tall i millioner kroner	2019	2020	2021	2022	2023
VAR	190,8	322,9	248,0	223,8	229,6
Teknisk drift	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eiendomsutvikling	1,0	5,1	5,1	5,1	2,6
Boligsosial strategi (BOSO)	41,5	33,2	87,9	55,3	53,2
Sum netto selvfinansierte investeringer	243,3	362,1	342,0	285,2	286,4
MVA-kompensasjon	0,0	2,1	10,3	0,0	0,0
Salgsinntekter – vann og avløp	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Bruk/avsetning investeringsfond	-3,5	-2,5	0,6	0,6	0,6
Salg bolig-/næringstomter/eiendomsutvikling	30,0	7,5	4,5	4,5	4,5
Lånebehov selvfinansierte investeringer	205,8	353,0	324,6	278,1	279,3

Egenbetalinger og gebyrer

- Egenbetalingshefte s.37 under kap 10.3.2. - Søknad om deling av eiendom. Følgende tillegg legges inn igjen:

«Det skal ikke beregnes gebyr for behandling av søknad om deling av eiendom for søknader som også skal behandles etter jordlovens §12»

Verbalforslag og bestillinger

1. Kommunedirektøren bes etablere et sektorovergripende sykkelprosjekt med mål om å øke gjennomføringsgraden på sykkelsatsingen og igangsette arbeidet med en «nett- og gatebruksplan» for gående og sykkel i sentrum. I den sammenheng bes administrasjonen å iverksette sykkelfelt og enveiskjøring av Ferjestedsveien og gjøre en vurdering av enveiskjøring i Storgata med utvidelse av «Shared spaces».
2. Kommunedirektøren bes om å utrede minimum ti arealer for etablering av dam/dammer. Målsetningen er økt biologisk mangfold, buffer for flom og styrtregn utfordringer og tiltak mot vassjuka jordarealer.
3. Kommunedirektøren bes foreta en utredning for hvilke virkemidler og tiltak som må til for å nå hovedmålet på 60 % klimagassreduksjon og delmålet på 30 %
4. Kommunedirektøren bes om å utrede skolearealer og forskjellige skolehagekonsepter for etablering av skolehager
5. Kommunedirektøren bes utrede hvordan et eget barneteam etter modell fra ungdomsteamet kan gjennomføres. Det bes om at det fremmes i egen sak.
6. Kommunedirektøren bes om å gjennomgå og forslå endringer av forskriften for søndagsåpne butikker i turistområder. Dagens regelverk i Fredrikstad slår uheldig ut. I dag kan matbutikker på Gressvik/Ørebekk holde åpent, mens matbutikken på for eksempel Engelsviken ikke kan holde åpent. Vi mener dette gir butikkene på Gressvik/Ørebekk urimelige konkurransefortrinn som ikke kan forsvares.
7. Kommunedirektøren bes foreta en kartlegging av bysentrumet for å identifisere forbedringspunkter for universell utforming i bysentrum. Tilbakemeldinger som gis er blant annet at asfalt legges for lavt inn mot kantsteiner. Urner, beplantning og skilt plasseres slik at det oppstår hindringer for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det kan være aktuelt å utarbeide en egen veileder for universell utforming i Fredrikstad kommune.
8. Kommunedirektøren bes vurdere en utvidelse til helårsdrift av svømmetilbudet i Kongstenbadet svømmehall i forbindelse med budsjett- og handlingsplanprosessen for 2021-2024.
9. Kommunedirektøren bes om å etablere en lånefinansieringsordning for ansatte med trekk i lønn for kjøp av sykkel/el-sykkel.
10. Fredrikstad kommune gjennomførte tidenes mest vellykkede Tall Ships Races i 2019. Fredrikstadsamfunnet har en egen fullrigger som kontinuerlig ivaretar den maritime arven, nemlig Najaden. Partiene er kjent med at Skuteforeningen Øst i Viken har spennende planer som kan gi restaureringsprosjektet økte inntekter, men det er behov for en opprustning av skutesiden for å få dette til. Partiene stiller seg positive til å få en søknad fra foreningen til behandling.

11. Kommunedirektøren bes sette i gang en utredning av en mer helhetlig verkstedtjeneste hvor kommunen gjør mer av oppgavene knyttet til bilparken selv enn i dag. Sarpsborg kommune sin modell kan brukes som kunnskapsgrunnlag i arbeidet.
12. Kommunedirektøren bes om å vurdere tidligere oppstart for fergen mellom Selbak –Lisleby. For å fange opp arbeidsreiser bør første ferge starte klokken 05:30.
13. Kommunedirektøren bes om å legge til rette for flere sommerjobber i kommunen. Økt tilbud rettes særlig mot grupper som ikke har nettverk og dermed mulighet til å skaffe sommerjobb på egen hånd.
14. Kommunedirektøren bes om å legge til rette for et pilotprosjekt hvor en skole inviteres til å innføre leksefri skole som en forsøksordning.
15. Kommunedirektøren bes om å innarbeide en fireårig opptrappingsplan, hvor barnetrygden ikke skal regnes som inntekt ved beregning av sosialstønad. Innen utgangen av handlingsplanperioden skal barnetrygd ikke beregnes som inntekt for sosialstønadmottakere i Fredrikstad kommune. Det må utredes hvordan dette kan gjennomføres uten at det går på bekostning av øvrig økonomisk støtte.
16. Kommunedirektøren bes om å innføre et pilotprosjekt på to utvalgte virksomheter i utdanning og oppvekst og én virksomhet i helse og velferd hvor sykefraværet er høyt og hvor kommunen øker grunnbemanningen. Hensikten er å se om dette har en positiv innvirkning på sykefraværet, jf. pilotprosjekt i barnehagesektoren i Stavanger som viste seg å gi betydelig økonomisk effekt. Prosjektet finansieres innenfor budsjett.
17. Kommunedirektøren bes om å etablere en pilot med naturgress som treningsarena for fotball.
18. Kommunedirektøren bes om å vurdere om skolehelsetjenesten kan styrkes gjennom digitale og/eller ambulerende løsninger.
19. Kommunedirektøren bes om å utrede alternativer til gjengs leie for kommunale utleieboliger. Tidligere fikk husleieregulering i hovedsak minimal betydning for leietakere fordi økte utgifter ble kompensert av økt bostøtte for inntektssvake grupper. Bostøtteordningen er svekket og kommunens politikk har fått økt betydning for våre leietakere.
20. Kommunedirektøren bes om å igangsette utformingen av en ny sosial boligpolitikk som kan bidra til økonomisk innsparing for Fredrikstad kommune. Elementer som blant annet bør vurderes er:
 - En tredje boligsektor
 - Leie til eie
 - Bruk av utbyggingsavtaler og plan- og bygningsloven for å oppnå variert boligbygging.
21. Kommunedirektøren bes om å prioritere å ferdigstille kartlegging av byggvedlikehold som grunnlag for en helhetlig tiltaks- og vedlikeholdsplan.
22. Kommunedirektøren bes om å legge til rette for flere parsell- og skolehager. Det søkes midler fra regionale folkehelsemidler til formålet.
23. Kommunedirektøren bes fremme en sak som belyser kapasitet og tilgang til varmtvannsbasseng i Fredrikstad for hele Fredrikstads befolkning (alle brukergrupper) og legge fram tiltak som øker kapasiteten dersom det framkommer at kapasiteten ikke er tilstrekkelig.
24. Kommunedirektøren bes legge frem en sak med mål om å utvikle skolene våre som nærmiljøarenaer.

1. Detaljoversikt investeringer
2. Økonomiske oversikter
 - Budsjettskjema 1A - drift
 - Budsjettskjema 1B
 - Budsjettskjema 2A - investering
 - Budsjettskjema 2B
 - Intern hovedoversikt

Blir lagt inn før endelig behandling i bystyret.

Vedlegg 1
Rammefinansierte investeringer

Tall i millioner kroner

	Sum		2019			2020			2021			2022			2023		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Sentrale investeringer																	
IT- sentrale investeringer	37,5	37,5	7,7	0,0	7,7	7,0	0,0	7,0	7,3	0,0	7,3	7,6	0,0	7,6	7,9	0,0	7,9
Eget nett II	5,5	5,5	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1
Elektronisk eiendomsarkiv	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skannere Byarkivet	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innkjøpsanalyseverktøy	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Sentrale investeringer	46,2	46,2	8,8	0,0	8,8	11,1	0,0	11,1	8,6	0,0	8,6	8,7	0,0	8,7	9,0	0,0	9,0
Kultur, miljø og byutvikling																	
Mindre anskaffelser, samt utskiftning av instrument og utstyrspark	5,0	5,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Arena Fredrikstad (tot 664,3 mill)	662,0	662,0	2,3	0,0	2,3	82,5	0,0	82,5	157,1	0,0	157,1	265,0	0,0	265,0	155,1	0,0	155,1
Usikre anslag:																	
Blå Grotte (38 mill)	36,0	27,4	0,0	0,0	0,0	18,5	0,0	18,5	17,5	8,6	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Flerbrukshall Trosvik skole (3 mill fra 2018, tot 111,9 mill kr)	108,9	108,9	0,9	0,0	0,9	2,1	0,0	2,1	50,0	0,0	50,0	55,9	0,0	55,9	0,0	0,0	0,0
Ridesenter Bekkevold (3 mill kr fra 2018, tot 71,2 mill kr)	68,2	57,9	0,2	0,0	0,2	2,1	0,0	2,1	50,4	0,0	50,4	15,5	10,3	5,2	0,0	0,0	0,0
Kunstgressbaner	46,6	36,1	4,6	0,0	4,6	17,8	0,0	17,8	24,2	10,5	13,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tårnet på Isegran (1 mill fra 2018, tot 6 mill kr)	5,0	5,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tak St.Croix	8,5	6,7	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	7,5	1,8	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for kultur, miljø og byutvikling	940,2	909,0	11,5	0,0	11,5	127,5	0,0	127,5	307,7	20,9	286,8	337,4	10,3	327,1	156,1	0,0	156,1
Teknisk drift																	
- Formålsbygg																	
Strategisk eiendomsutvikling	10,0	10,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	1,3	0,0	1,3	1,3	0,0	1,3
Byggutvikling	11,0	11,0	2,0	0,0	2,0	4,0	0,0	4,0	2,5	0,0	2,5	1,3	0,0	1,3	1,3	0,0	1,3
SD-anlegg (Sentral Driftsstyring)	19,0	19,0	4,0	0,0	4,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
ENØK	54,0	54,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	10,0	0,0	10,0
Legionelltiltak/radonsanering	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3
Behovsanalyse og alternativvurderinger	13,0	13,0	4,0	0,0	4,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Universell utforming av skoler og barnehager	15,2	15,2	0,7	0,0	0,7	3,5	0,0	3,5	4,0	0,0	4,0	3,5	0,0	3,5	3,5	0,0	3,5

Paviljonger skole	14,6	14,6	0,0	0,0	0,0	2,6	0,0	2,6	5,0	0,0	5,0	2,5	0,0	2,5	4,5	0,0	4,5
Uteanlegg/sikkerhet/lekeutstyr/bh/skole	21,0	21,0	5,0	0,0	5,0	6,0	0,0	6,0	5,0	0,0	5,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
Inneklima / rehab. skole/bhg	28,0	28,0	5,5	0,0	5,5	6,5	0,0	6,5	6,0	0,0	6,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Rehabilitering og brannpålegg	63,3	63,3	7,0	0,0	7,0	23,3	0,0	23,3	16,0	0,0	16,0	8,5	0,0	8,5	8,5	0,0	8,5
Usikre anslag:																	
Villa Lykkeberg (tot 4,2 mill kr)	2,2	2,2	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppgradering Gamlebyen fengsel	4,1	4,1	4,1	0,0	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stordammen	15,0	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>- Infrastruktur, samferdsel mm</i>																	
Biler, maskiner	47,0	47,0	13,5	0,0	13,5	12,0	0,0	12,0	10,0	0,0	10,0	5,5	0,0	5,5	6,1	0,0	6,1
Elvebredder, fergeleier, kaier, brygger og broer	31,6	31,1	1,5	0,0	1,5	18,6	0,0	18,6	7,5	0,5	7,0	2,0	0,0	2,0	2,0	0,0	2,0
Parker, grøntområder og lekeplasser	40,5	36,1	9,2	0,5	8,7	13,7	1,4	12,4	8,4	0,7	7,7	3,2	1,3	1,9	6,0	0,5	5,5
Gatelys	42,7	42,7	11,7	0,0	11,7	12,0	0,0	12,0	8,0	0,0	8,0	8,0	0,0	8,0	3,0	0,0	3,0
Trafikksikring	34,0	25,0	6,0	2,0	4,0	10,0	3,0	7,0	6,0	2,0	4,0	6,0	2,0	4,0	6,0	0,0	6,0
Rehabilitering av veier	101,5	101,5	17,5	0,0	17,5	21,0	0,0	21,0	21,0	0,0	21,0	21,0	0,0	21,0	21,0	0,0	21,0
Sykkelplan	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Dampskipsbrygga, opprusting av plassen (tot 36,8 mill kr)	25,6	25,6	25,6	0,0	25,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny elektrisk ferje	4,7	1,2	4,7	3,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny motor gamle ferger	4,5	4,5	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,5	0,0	1,5	1,0	0,0	1,0
Nytt stupetårn Foten (tot 5,2 mill)	3,2	2,4	0,7	0,0	0,7	2,5	0,8	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny vei Floa (totalt 30,2 mill kr)	28,2	28,2	2,0	0,0	2,0	21,0	0,0	21,0	5,2	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Biogasstasjon (tot 24,4 mill kr)	24,4	24,4	10,0	0,0	10,0	9,0	0,0	9,0	5,4	0,0	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag:																	
Utstyr brannstasjon	1,5	1,5	1,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nye ferger	60,0	60,0	0,0	0,0	0,0	40,0	0,0	40,0	20,0	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gjestebygge Fredrikstad sentrum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny båt (skjærgårdstjenesten)	10,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	6,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for teknisk drift	751,7	727,6	150,4	6,0	144,4	233,7	5,2	228,5	184,0	9,2	174,8	92,9	3,3	89,6	90,8	0,5	90,3
Helse og velferd																	
Utstyr helse og velferd	15,0	15,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Velferdsteknologi	37,5	37,5	5,0	0,0	5,0	10,0	0,0	10,0	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5

Østsidan sykehjem fase 2 (tot 195 mill kr)	82,0	-1,0	82,0	83,0	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag :																	
Nye Onsøyheimen sykehjem (508,1 mill kr, 120 plasser)	498,5	282,3	5,0	0,0	5,0	103,1	0,0	103,1	315,5	0,0	315,5	74,9	216,2	-141,3	0,0	0,0	0,0
Helse og velferdsbygg utbygging og rehabilitering	167,0	167,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	5,0	0,0	5,0	110,0	0,0	110,0	50,0	0,0	50,0
Personalbaser bofellesskap	12,0	12,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	6,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Furutun rehabilitering og tomt (erstatn. Kiæråsen, 53,5 mill kr)	44,5	44,5	0,5	0,0	0,5	39,4	0,0	39,4	4,6	0,0	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innredning NAV bygg o.l	6,0	6,0	6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for helse og velferd	862,5	563,3	101,5	83,0	18,5	157,5	0,0	157,5	341,6	0,0	341,6	198,4	216,2	-17,8	63,5	0,0	63,5
Utdanning og oppvekst																	
Inventar elevtallsøkning	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	1,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
IKT - investeringer skole	40,0	40,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Gudeberg og ny Råkollen skole (tot 225,6 mill kr)	217,6	217,6	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	5,2	54,1	0,0	54,1	112,5	0,0	112,5	45,8	0,0	45,8
Trosvik skole (tot 176 mill kr)	95,0	95,0	95,0	0,0	95,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rolsøy barnehage (tot 73,1 mill)	71,1	71,1	0,7	0,0	0,7	30,9	0,0	30,9	39,5	0,0	39,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilbygg og rehab Gressvik u.skole (tot 52,5 mill kr)	21,9	21,9	21,9	0,0	21,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging Haugeåsen (tot 86 mill kr)	71,7	71,7	65,6	0,0	65,6	6,1	0,0	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging Ambjørnrød (tot 52,7 mill kr)	48,7	48,7	0,0	0,0	0,0	20,6	0,0	20,6	28,1	0,0	28,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag:																	
Fredrikstadmarka barnehage - Veum (tidl Trollstua, 18,4 mill kr)	16,4	16,4	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0	6,4	0,0	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rød skole (Kråkerøy tot 74,1 mill kr)	72,0	72,0	0,0	0,0	0,0	3,1	0,0	3,1	5,1	0,0	5,1	44,8	0,0	44,8	19,0	0,0	19,0
Lunde skole (tot 255,7 mill kr)	251,7	251,7	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	5,2	55,1	0,0	55,1	103,7	0,0	103,7	87,7	0,0	87,7
Oppvekst rehab og nybygg	180,4	180,4	1,1	0,0	1,1	2,9	0,0	2,9	29,9	0,0	29,9	73,5	0,0	73,5	73,0	0,0	73,0
Møllehullet Kvernhuset u.skole (10,8 mill kr)	9,8	9,8	0,0	0,0	0,0	9,8	0,0	9,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for utdanning og oppvekst	1100,3	1100,3	194,3	0,0	194,3	105,8	0,0	105,8	229,2	0,0	229,2	340,0	0,0	340,0	231,0	0,0	231,0
Kirken																	
Ramme	58,0	58,0	12,0	0,0	12,0	13,0	0,0	13,0	13,0	0,0	13,0	7,0	0,0	7,0	13,0	0,0	13,0
Restfinansiering Østre Fredrikstad Gravlund	3,0	3,0	3,0	0,0	3,0												
Sum kirken	61,0	61,0	15,0	0,0	15,0	13,0	0,0	13,0	13,0	0,0	13,0	7,0	0,0	7,0	13,0	0,0	13,0
Sum investeringer innenfor frie inntekter	3761,9	3407,4	481,5	89,0	392,5	648,6	5,2	643,4	1084,1	30,1	1054,0	984,4	229,8	754,6	563,4	0,5	562,9

Selvfinansierende investeringer

Tall i millioner kroner

	Sum		2019			2020			2021			2022			2023		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Vann, avløp, renovasjon, feier, slam																	
Vann	406,8	406,8	62,8	0,0	62,8	92,0	0,0	92,0	80,0	0,0	80,0	84,0	0,0	84,0	88,0	0,0	88,0
Avløp	615,2	615,2	99,2	0,0	99,2	138,0	0,0	138,0	120,0	0,0	120,0	126,0	0,0	126,0	132,0	0,0	132,0
Holmegata og Veumbekken	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fellesinvesteringer VA	20,3	20,3	4,9	0,0	4,9	6,0	0,0	6,0	2,0	0,0	2,0	5,8	0,0	5,8	1,6	0,0	1,6
Renovasjon	56,2	56,2	13,9	0,0	13,9	19,3	0,0	19,3	7,0	0,0	7,0	8,0	0,0	8,0	8,0	0,0	8,0
Feier	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppstillingsplasser biler og maskiner Tomteveien (tot 117,6 mill)	116,6	116,6	10,0	0,0	10,0	67,6	0,0	67,6	39,0	0,0	39,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum VARFS	1215,1	1215,1	190,8	0,0	190,8	322,9	0,0	322,9	248,0	0,0	248,0	223,8	0,0	223,8	229,6	0,0	229,6
Teknisk drift																	
Parkeringstekniske løsninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging automater til billettløs betaling	5,0	5,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Div teknisk	5,0	5,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Eiendomsutvikling																	
Næringsarealer, TD	6,5	6,5	0,5	0,0	0,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Boligarealer, TD	14,7	12,2	0,5	0,0	0,5	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	2,5	1,1
Sum	21,2	18,7	1,0	0,0	1,0	5,1	0,0	5,1	5,1	0,0	5,1	5,1	0,0	5,1	5,1	2,5	2,6
Boligstrategi																	
Nybygg og kjøpsramme, TD	347,4	271,3	54,5	13,0	41,5	39,0	5,8	33,2	115,0	27,1	87,9	61,1	5,8	55,3	77,8	24,6	53,2
Sum	347,4	271,3	54,5	13,0	41,5	39,0	5,8	33,2	115,0	27,1	87,9	61,1	5,8	55,3	77,8	24,6	53,2
Sum selvfinansierte	1588,7	1510,0	247,3	13,0	234,3	367,9	5,8	362,1	369,1	27,1	342,0	291,0	5,8	285,2	313,5	27,1	286,4